

ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ КОЈЕ ИМАЈУ ОБЕЛЕЖЈА ЈАВНИХ СЛУЖБИ У ЈУГОСЛОВЕНСКОМ ПРАВУ

Југословенско право не познаје институцију јавних служби. Међутим, обављање делатности које имају обележја која у другим системима одговарају јавним службама изузето је из општег режима обављања привредних и друштвених делатности и подређено је посебном правном режиму. Правно, ово је остварено кроз обавезно удруживање организација, које обављају ове делатности у одређене облике удруживања, у којима се остварује јавни интерес због кога се прописује обавезно удруживање. Ови облици удруживања, који се у југословенском праву називају заједницама, могу се упоређивати са јавним службама, како по делатностима у којој се организације удруженог рада обавезно удружују у ове заједнице, тако и по садржини јавних делатности односно регулаторних одлука које ове заједнице доносе.

Два су облика заједница преко којих се обезбеђује јавни интерес у функционисању односно обављању делатности која, условно речено, имају обележја јавних служби. То су: заједнице организација удруженог рада и самоуправне интересне заједнице материјалне производње.

Први облик, заједнице организација удруженог рада настају обавезним удруживањем организација удруженог рада одређених области привреде или саобраћаја ради обезбеђења јединственог система рада у тим делатностима. До обавезног удруживања може, на основу Устава СФРЈ (чл. 38. ст. 2) доћи у следству закона или на закону засноване одлуке друштвено-политичке заједнице. Ову могућност искористила је Федерација и са три закона, објављена истог дана, основала: Заједницу југословенске електропривреде, Заједницу југословенских железница и Заједницу југословенских пошта, телеграфа и телефона.⁽¹⁾

Из изложеног се види, да је код наведених заједница у питању обавезно удруживање радних организација, чија средства рада чине јединствену технолошку целину а чија је делатност од посебног интереса за целу земљу и чије услуге, може се речи, користе сви грађани. Отуда, подударност са такозваним јавним службама је очигледна. Ове заједнице настају самоуправним споразумом о удруживању, а наведени закони предвиђају обавезу удруживања и садржину самоуправних споразума о

(1) Сва три закона објављена су у „Службеном листу СФРЈ” бр. 18/1978.

удруживању, посебно послове који ће се обављати, или боље речено питања о којима ће се одлучивати на ниову заједнице.

1. Заједнице организације удруженог рада

а) Заједница југословенске електропривреде

Посебним савезним законом, као што је речено, предвиђено је обавезно удруживање електропривредних организација у Заједницу југословенске електропривреде. Обавези удруживања подлежу привредне организације (организације удруженог рада) које производе и које преносе електричну енергију, као и електродистрибутивне организације. Гади обезбеђења јединства електроенергетског система Југославије, у оквиру Заједнице, удружене организације: усклађују програме развоја производних капацитета и капацитета преносне мреже електричне енергије; усклађују електроенергетске билансе и утврђују електроенергетски биланс Југославије; предузимају техничке мере за обезбеђење нормалног функционисања југословенског електроенергетског система; врше увоз и извоз електричне енергије; утврђује основне принципе тарифног система и начела за утврђивање цена купопродаје електричне енергије; договарају се о условима и начину доношења одлука о јединственом техничком систему електропривреде; унапређују везе са електропривредним организацијама у иностранству. Посебно је значајна диспечерска служба која се организује у оквиру заједнице са задатком да, у предвиђеним случајевима, интервенише код испоруке електричне енергије у критичним моментима недовољности електроенергетских извора.

Заједница свој начин рада и пословања ближе одређује Статутом Заједнице. Надзор над радом Заједнице врши Савезно извршно веће. У Закону предвиђеним случајевима, извршно веће има право да предузима привремене мере ради заштите друштвених интереса, посебно обезбеђења јединства електроенергетског система. О свом раду Заједница обавештава Скупштину СФРЈ.

б) Заједница југословенских железница

Посебним савезним законом, као што је речено, предвиђено је обавезно удруживање железничких транспортних организација у Заједницу југословенских железница. Обавези удруживања подлежу железничке транспортне организације, као и организације за одржавање пруге. У оквиру заједнице удружене организације: утврђују и усклађују ред возње у унутрашњем и међународном железничком саобраћају; утврђују мере за уредно функционисање железничког саобраћаја; усклађују програме развоја железничког саобраћаја; обезбеђују јединство превоза на целокупној територији југословенских железница и јединство технолошког система железничког саобраћаја; обезбеђују спровођење међународних конвенција и споразума из области железничког саобраћаја и одговарајућих аката Међународне железничке Уније; врше послове заступања југословенских железница у међународним односи-

ма; одређује начин усаглашавања ставова у спорним питањима у оквиру делокруга заједнице.

Заједница има својство правног лица. Заједницом управљају органи организовани на делегатској основи (Скупштина заједнице), а Скупштина именује пословодни орган уз сагласност Извршног већа.

О свом раду заједница обавештава Скупштину СФРЈ, Савезно извршно веће и одговарајуће органе савезне управе. Савезно извршно веће врши надзор над законитошћу рада Заједнице и у закону одређеним случајевима има право предузимања привремених мера ради обезбеђења јединства железничког саобраћаја.

в) Заједница југословенских пошта, телеграфа и телефона

Заједница југословенских пошта, телеграфа и телефона, као што је речено, такође је основана посебним савезним законом. Према овом закону, у Заједницу се обавезно удружују организације ПТТ саобраћаја. У оквиру Заједнице удружене организације: обезбеђују јединствено обављање и контролу поштанско-телеграфског и телефонског саобраћаја и јединство ПТТ мреже; утврђују јединствене услове за ПТТ објекте, постројења и уређаје и врше њихову стандардизацију; утврђују опште услове за обављање као и цене ПТТ услуга; организује издавање и продају поштанских марака и вредносних папира; брину се о остваривању међународних обавеза у вези са ПТТ саобраћајем; заступају ПТТ организације у међународним организацијама. Поред самоуправног споразума о удруживању у заједницу, организације ПТТ саобраћаја, у оквиру Заједнице закључују и посебне споразуме о битним питањима вршења ПТТ саобраћајне делатности и развоја ПТТ мреже. У Заједници се образују посебни органи контроле обављања ПТТ послова од значаја за функционисање јединственог система. О свом раду Заједница обавештава Скупштину, Савезно извршно веће и одговарајуће органе управе. Савезно извршно веће врши и непосредни надзор над радом заједнице.

2. Самоуправне интересне заједнице материјалне производње

Други облик заједница путем којих се обезбеђује јавни интерес у функционисању одређених делатности јесу самоуправне интересне заједнице материјалне производње. Према Уставу СФРЈ (чл. 51) и Закона о удруженом раду (чл. 389) ове заједнице су облик удруживања организације удруженог рада и материјалне производње и корисника њихових производа и услуга. Трајно обављање делатности у питању неопходни је услов за рад корисника или је неопходно ради задовољења потреба сдржаних корисника. Устав као такве наводи комуналне делатности, енергетику, водопривреду и саобраћај (чл. 55). Јавни интерес који се испољава код ових делатности, због њиховог посебног значаја за грађане и друштво, чини да је Устав СФРЈ (чл. 58) омогућио да се законом или на закону заснованом одлуком Скупштине друштвено-политичке заједнице (Федерације, републике, покрајине или општине) може утврдити обавеза оснивања заједнице или непосредно основати заједница када су

одређене делатности односно послови такве заједнице од посебног друштвеног интереса. У оквиру овакве заједнице утврђују се услови размене односно пружање услуга између организација које производе односно пружају улоге и корисника који у потпуности или делимично одступају од закона тржишта. Ова размена, чији се услови утврђују у интересним заједницама, назива се у југословенском систему, за разлику од робне размене путем тржишта, разменом рада. Законом или одлуком скупштине о обавезном удруживању у ове заједнице и о њиховом оснивању, када се ради о делатностима односно пословима од посебног друштвеног интереса, могу се утврдити и начела организације делатности односно пословања, начела међународних односа као и прописати обавезе плаћања доприноса. Делатности у којима је дошло до стварања оваквих заједница јесу: комунална делатност, енергетика, водопривреда, саобраћај и економски односи са иностранством.(2)

а) Комунална делатност

Комунална делатност и енергетика свакако су области од посебног друштвеног интереса, па самим тим имају и карактер јавне службе, што је, највише дошло до изражаја кроз законску регулативу. Скоро све републике и покрајине донеле су закон о комуналним делатностима, уопште, или комуналним делатностима од посебног друштвеног интереса или о начину остваривања овог посебног друштвеног интереса.(3) Овим законом прописани су услови и начин остваривања посебног друштвеног интереса у комуналним делатностима кроз следеће инструменте: оснивање самоуправних интересних заједница, закључивање друштвених договора о утврђивању комуналних делатности, утврђивању услова за обављање комуналних делатности од посебног друштвеног интереса, давање сагласности скупштине општине на самоуправни споразум и друге самоуправне опште акте и програме комуналних организација и заједница, делегирање представника у органе управљања комуналних организација. Од наведених инструмената сви републички закони из ове области предвиђају обавезно оснивање самоуправних интересних заједница комуналних делатности. У ове заједнице обавезно се удружују комуналне радне организације и корисници услуга (радници основних организација и радни људи у месним заједницама). Самоуправним споразумом о оснивању заједнице и њеним статутотом уређују се: задаци заједнице, њена организација, начин одлучивања о заједничким пословима овлашћења скупштине, овлашћење и одговорност органа заједнице. Други, свакако важан инструмент обезбеђивања јавног интереса јесте друштвени договор о усклађивању развоја комуналне делатности. Све републике које су донеле закон о комуналним делатностима предвиђају и обавезни садржај ових договора. Елементи ових аката подсећају на овлашћења јавних служби. Тако се овим договором и споразуми-

(2) У Уставу СФРЈ чл. 49. и чл. 104. ст. 3. и 6. дају могућност да се законом или на закону заснованом односу скупштине одређене делатности могу одредити као делатности од посебног друштвеног интереса када је та привредна делатност или то пословање битан услов за живот и рад грађана. Законом се може уредити и начин и услови плаћања пословног органа.

(3) „Службени гласник СР Србије“, бр. 32/1975, 11 и 29/1976. и 53/1978.

ма утврђују и мерила за одређивање цена комуналних услуга, начин обезбеђивања средстава за изградњу комуналних објеката и за набавку опреме и уређаја за ове објекте. Законом СР Србије и СР Црне Горе предвиђено је овлашћење општине за прописивање општих услова за вршење комуналних делатности. Овим условима могу се регулисати: начин пружања услуга, хигијенско-техничке мере, минимална стручна спрема и број радника за одређене послове, обавезна опрема, ред првенства у пружању комуналних услуга и сл. Општина може прописати забрану комуналним организацијама да обуставе пружање услуга корисницима који не плаћају услуге и предвидети начин обезбеђења накнаде. Давање сагласности од стране општине у питањима код којих се комуналним организацијама и извесним заједницама испољава посебан друштвени интерес, такође је један вид обезбеђења јавног интереса који је и у основици тзв. јавних служби. Тако према законима СР Србије и СР Босне и Херцеговине и СР Црне Горе предвиђа се давање сагласности скупштине општине на одредбе статута комуналних организација и самоуправног споразума о удруживању у комуналне заједнице које су од значаја за остваривање посебног друштвеног интереса, на именовање и разрешење пословодног органа, на одредбе којима се уређују односи комуналне организације и корисника услуга, на планове и програме комуналних организација. У погледу делегирања представника у органе управљања комуналних организација Устав предвиђа делегирање представника корисника и представника комуналних организација, док се неки закони ограничавају на делегирање представника друштвено-политичке заједнице.

б) Електропривреда (енергетика)

Област енергетике, а пре свега електропривреде свакако је, после комуналне делатности, једна од важнијих области где се јавља потреба за заштитом јавног интереса и која носе обележја, која у другим правним системима, одговарају јавним службама. Отуда је, у овој области присутна обавеза стварања самоуправних интересних заједница материјалне производње. У електропривреди се све интересне заједнице стварају поред заједнице електропривреде о којима је било речи. Притом, као што је то урађено Законом о електропривреди СР Србије од 1975. године(4), производња, пренос и дистрибуција електричне енергије као и производња уља за потребе термоелектрана проглашене су делатношћу од посебног друштвеног интереса, а Законом од 1977. основана је самоуправна интересна заједница електродистрибуције за територију СР Србије ван територије покрајина као и за територију САП Војводине.(5) Чланови ове заједнице јесу заједнице електропривредних организација, електропривредне дистрибутивне организације и потрошачи електричне енергије. Истим законом уведена је и обавеза оснивања самоуправних интересних заједница дистрибуције електричне енергије за подручја која се поклапају са територијом коју снабдева једна електродис-

(4) „Службени гласник СР Србије“, бр. 32/75, 11 и 29/76. и 53/78.

(5) „Службени гласник СР Србије“, бр. 27/1977.

трибутивна организација. Чланови ових јединица су организације за електродистрибуцију електричне енергије и потрошачи електричне енергије. И једне и друге заједнице, у области електропривреде основане су и у другим републикама.

Као и код других самоуправних интересних заједница, посебан друштвени интерес истиче се у утврђивању, од стране заједнице, интереса и задатака које остварују чланови, у одређивању програма рада, предлога цена електричне енергије, утврђивања услова испоруке електричне енергије, утврђивање средстава за остваривање послова и задатака интересената и утврђивање планова развоја.

в) Саобраћај (железнички и ПТТ)

Саобраћајна делатност је законом проглашена за делатност од посебног друштвеног интереса. То су Закон Србије, а слично и закони других република и покрајина учинили за железницу и за ПТТ саобраћај.

Тако, Закон о железницама СР Србије од 1975.(6) године, проглашавајући железнички саобраћај делатношћу од посебног друштвеног интереса, поред обавезног удруживања у Заједницу југословенских железница и републичку самоуправну интересну заједницу за железнички саобраћај, предвиђају и обавезу железничких саобраћајних организација да од Скупштине СР Србије односно од скупштине републике и покрајине траже сагласност на самоуправни споразум о удруживању основних организација удруженог рада железничког транспорта у железничку транспортну организацију, затим сагласност на статут и план средњорочног и дугорочног развоја железничке транспортне организације.

Слично и у области ПТТ саобраћаја, законом о основама система веза од 1974. године(7) и Законом о обављању поштанских, телеграфских услуга(8), за подручје СР Србије такође Законом о систему веза(9) предвиђено је обавезно удруживање ПТТ организација и радних људи и грађана преко месних заједница у регионалне самоуправне интересне заједнице ПТТ саобраћаја. Регионалне ПТТ заједнице удружују се у Републичку интересну заједницу ПТТ саобраћаја.

У области друмског саобраћаја, на основу Закона о путевима СР Србије од 1975. године (10), ради управљања регионалним путевима који чине саобраћајну целину оснивају се регионалне заједнице за путеве у које се удружују организације удруженог рада друмског саобраћаја и корисници услуга, радне организације и грађани преко месних заједница.

У свим наведеним самоуправним интересним заједницама, као и код комуналних, утврђују се услови размене рада, терет пружања услуга у складу са посебним друштвеним интересом које те делатности имају, начин организовања ових заједница, начин управљања заједницама, и сва друга питања у којима се испољава јавни интерес због кога је и

(6) „Службени гласник СР Србије“, бр. 32/1975, 16/1976 и 10/1978.

(7) „Службени лист СФРЈ“, бр. 24/1975. и 29/1977.

(8) „Службени лист СФРЈ“, бр. 24/1975. и 29/1977.

(9) „Службени гласник СР Србије“, бр. 21/1977.

(10) „Службени гласник СР Србије“, бр. 32/1975 и 13/1977.

дошло до коришћења уставних одредби о могућности обавезног удруживања.

г) Водопривреда и друге делатности

Најзад, од значајнијих, вреди поменути водопривредне интересе заједнице. Савезним законом о водама од 1975. године,⁽¹¹⁾ делатности организације које се баве уређивањем вода, заштитом од штетног дејства вода, коришћењем вода, наводњавањем и искоришћавањем и снабдевањем становништва водом (водопривредне организације) јесу организације чија је делатност од посебног друштвеног интереса. У складу са тим, скупштине општине на чијој су територији седишта ових организација, дају сагласност на одређене одредбе самоуправног споразума о удруживању у те радне организације и на оне одредбе њиховог статута које се тичу обављања послова, затим на одредбе о именовану пословодног органа (директора). Ове организације обавезно се удружују у регионалне и републичке интересне заједнице у којима се, на начин аналоган другим заједницама, уређују услови за пружање водопривредних услуга (размена рада), висина доприноса који плаћају корисници, доносе планове развоја и утврђују саредства потребна за развој ових делатности, итд.⁽¹²⁾ Блиске овим заједницама су самоуправне интересне заједнице које се образују у циљу организовања наводњавања и заштите од ерозије на подручјима на којима се обављају водопривредне делатности.

На крају, као посебну специфичност југословенског правног система у овој области, треба навести самоуправне интересне заједнице за економске односе са иностранством. Савезним законом основана је на савезном нивоу Југословенска заједница за економске односе са иностранством⁽¹³⁾, а истим прописом налаже се и образовање ових заједница за подручја социјалистичких република и аутономних покрајина.⁽¹⁴⁾ У ове заједнице се обавезно удружују организације удруженог рада, њихове заједнице, банкарске организације, задруге и друга друштвено-правна лица која остварују или користе девизе. Основи или циљ обавезног удруживања, јесте договарање о елементима планова економских односа са иностранством и планова прилива и одлива девиза од значаја за девизни платни биланс Југославије. Иако спадају у самоуправне заједнице материјалне производње, ове заједнице су, пре свега, специфични друштвени инструмент којим се држава служи у регулисању увоза и извоза у складу са самоуправним системом Југославије. Отуда оне немају карактеристике делатности од посебног друштвеног интереса бити се могу поистоветити са јавним службама, у оном смислу у којем се ови послови третирају у управном праву. Ове заједнице наводимо овде више ради целине излагања.

Ако би се желео дати неки завршни осврт са становишта поређења тзв. јавних служби у упоредном праву као инструмента заштите ин-

(11) „Службени лист СФРЈ”, бр. 13/1975.

(12) Такве заједнице постоје за сливове вода река Саве, Мораве и Дунава.

(13) Закон о девизном пословању и кредитним односима са иностранством од 1977. године објављен у „Службеном листу СФРЈ”, бр. 15/1977. године (чл. 141).

(14) Чл. 37. Закона који је спроведен тако да су ове заједнице основане током 1977. и 1978. године у свим републикама и покрајинама.

тереса у делатностима које су, као посебно значајне за функционисање друштвеног механизма и заштите грађана, подвргнуте овом правном режиму и постојања одговарајућег института у југословенском праву, могло би се рећи следеће:

Југословенско право не познаје тзв. јавне службе, иако је у извесним послератним периодима развоја југословенског правног система, било покушаја њиховог увођења.

Међутим, кроз правну категорију делатности од посебног друштвеног интереса и кроз обилато коришћење уставних одредби о законском обавезном удруживању организација које обављају делатности од посебног друштвеног интереса или делатности код којих је нужно обезбедити јединство технолошког процеса у заједнице организација удруженог рада а посебно самоуправне интересне заједнице за поједине области привредних или друштвених делатности, постижу се у основи исти циљеви који су у основи увођења јавних служби. Отуда поређење наведених института, јавних служби са заједницом у југословенском праву, сасвим је могуће.

Најзад, ако се истиче наведена сличност, може се поставити питање зашто се југословенски правни систем не користи институцијом јавних служби. Одговор се може потражити у разлици неких основних постулата правних система. Они правни системи који полазе од јавног права као инструмента изражавања општег заједничког интереса који се не може заштитити приватним правом природно виде у јавним службама средства заштите општег јавног интереса који се манифестује на неким делатностима које су иначе, по својој природи приватноправне или боље речено привредно-трговачке. Отуда се правни режим ових делатности с правом изузима и због режима трговачког или шире реченог од приватног права и преноси у режим јавног права и уподобљава правном режиму који је ближи функцијама државе но функцији приватног капитала.

Југословенски правни систем међутим, почива на концепцији развоја самоуправног организованог друштва, у којем однос самоуправног и државног представља процес у којем државно одумире, без обзира на јако испољавање државне функције и те како још присутне. Отуда, природни пут заштите јавног интереса, није могао кренути натраг ка тражењу државне заштите тога интереса кроз институције јавног права већ је пошао путем стварања специфичних форми самоуправног организовања заштите тог интереса. Ово је постигнуто кроз заједнице организација удруженог рада и самоуправне интересне заједнице материјалне производње, кроз проглашавање одређених делатности за делатности од посебног друштвеног интереса. Притом, суштину у ствари не мења то што је уставом државним органима дато право да прописују обавезно удруживање у ове самоуправне облике или чак и право њиховог непосредног стварања. Битно је да је суштина организационих облика, и пут и начин којим се разрешава заштита јавног интереса, у делатностима о којима је реч, самоуправа. Карактер овог рада и сврха којој је намењен не дозвољава критичнији прилаз оцени ефикасности наведених самоуправних облика организовања заштите јавног интереса у одређеним делатностима од посебног друштвеног интереса. Присутне су и не-

задовољавајуће оцене резултата које дају ови облици организовања за штите јавног интереса, пре свега са становишта степена утицаја самоуправног елемента у њима. Присутне су оцене о бирократизацији наведених самоуправних интересних заједница а самим тим, ми кажемо, о њиховој етатизацији. Остављајући по страни неприхватљивост генерализације ових појава и оцена, у сазревању једног оригиналног новог правног система, какав је самоуправни социјалистички систем Југославије, такве су појаве могуће, ако не и неизбежне. Оне свакако налажу анализу стања и одговарајуће промене али на линији развијања самоуправног права. Отуда допуштајући поређење па чак, условно, изједначавање јавних служби са наведеним институцијама југословенског права (заједницама организација удруженог рада и самоуправним интересним заједницама материјалне производње) неприхватљиво је њихово замењивање. Служећи истим циљевима свака од њих одговара правном систему у ком је настала и у којем се развија. То пак не значи да поређење не може дати и корисне идеје за искоришћавање одређених елемената једног и другог института у мери, у којој не противурече карактеру правног система у који се преносе.

SUMMARY

THE PERFORMANCE OF ACTIVITIES HAVING THE CHARACTERISTICS OF PUBLIC SERVICES IN YUGOSLAV LAW

Yugoslav law does not recognise the so-called public services, although there were, in certain post-war periods of development of the legal system of socialist Yugoslavia, some attempts of their introduction into it (the status of the Railways).

However, basically the same targets are achieved — in the essence, the introduction of public services into the legal system — through the legal categories of activities of particular social interest and through the ample utilisation of the constitutional provisions pertaining to compulsory association of organizations of associated labour (prescribed by special law) performing these activities into a community of organizations of associated labour, especially self-management communities of interest for the various branches of activities. Thus the comparison of the mentioned institutions in different legal systems is very possible.

After all, if the mentioned similarity is stressed, then the question why the Yugoslav legal system does not recognise the legal institution of public services may be asked. The answer to this question may be sought in the difference between some of the fundamental postulates of certain legal systems. Those legal systems based on public law as the instrument of expression of the general-common interest which cannot be protected by private law, rely on public services as a means of protection of the general public interest manifested in certain activities, which are otherwise, according to their nature, within the realm of *privatae* law, or more precisely, commercial and trade law. It is therefore justified that the legal regime of these activities is exempt from the legal regime of commercial, or more widely, private law, and is transferred to the legal regime of public law establishing a legal regime which is closer to the function of the state than to the function of private capital.

The Yugoslav legal system is based on the conception of development of a self-management social organization, in which the existence of the self-management structure and the state/governmental structure represent a process of the withering away of the state regardless of the still very present and very much pronounced functions of the state. It is then only natural the seeking of state protection of that interest through legal institutions that the direction of protection of the public interest could not retreat to of public law, but move in the direction of creation of specific forms of self-management organization of protection of that interest through communities of organizations of associated labour and self-management communities of interest of material production by designation of certain activities as activities of particular social interest.

RÉSUMÉ

L'EXERCICE DES ACTIVITES AUX CARACTERISTIQUES DES SERVICES PUBLICS DANS LE DROIT YOUGOSLAVE

Le droit yougoslave ne connaît pas les services appelés publics, bien que certaines tentatives aient été faites en vue de les introduire pendant certaines périodes d'après-guerre du développement du système juridique yougoslave.

Cependant, à travers la catégorie juridique des activités d'un intérêt social particulier et à travers l'utilisation abondante des dispositions constitutionnelles sur l'association légale obligatoire des organisations qui exercent les activités d'un intérêt social particulier ou les activités pour lesquelles il est nécessaire d'assurer l'unité du processus technologique dans les communautés des organisations de travail associé et surtout dans les communautés autogestionnaires d'intérêts pour certains secteurs d'activités économiques ou sociales, dans le fond, les mêmes buts sont réalisés qui sont à la base de l'introduction des services publics. De là, les comparaisons éventuelles desdites institutions, des services publics avec la communauté qui existe dans le droit yougoslave sont tout à fait possibles.

Finalement, si on met en relief une telle similitude, on peut, alors, poser la question de savoir pourquoi le système juridique yougoslave n'utilise pas l'institution des services publics. La réponse à cette question doit être recherchée dans la différence entre certains postulats fondamentaux des systèmes juridiques. Les systèmes juridiques qui prennent pour point de départ le droit public comme instrument d'expression d'un intérêt collectif général qui ne peut pas être protégé par le droit privé, ce qui va de soi, voient dans les services publics les moyens de protection de l'intérêt public général qui se manifeste dans certaines activités, qui sont, par ailleurs, selon leur nature, celles de droit privé ou plus précisément de droit économique ou commercial. Pour cette raison, le régime juridique de ces activités est excepté avec pertinence du régime du droit commercial ou privé et est transféré dans le régime du droit public pour être incorporé dans le régime juridique qui est plus proche des fonctions de l'Etat que de la fonction du capital privé.